

Zákoník Chammu-rabiho

§ 1

šumma awīlum awīlam ubbirma nērtam elīšu iddima lā uktīnšu mubbiršu iddāk.

§ 2

šumma awīlum kišpī eli awīlim iddima lā uktīnšu ša elīšu kišpū nadū ana nārim illak nāram išalliamma šumma nārum iktašassu mubbiršu bīssu itabbal šumma awīlam šuāti nārum utebbibaššuma ištalmam ša elīšu kišpī iddū iddāk ša nāram išliam bīt mubbirīšu itabbal.

§ 3

šumma awīlum ina dīnim ana šībūt sarrātīm ūšiamma awāt iqbū lā uktīn šumma dīnum šū dīn napištīm awīlum šū iddāk.

§ 4

šumma ana šībūt še'im u kaspim ūšiam aran dīnim šuāti ittanašši.

§ 5

šumma dajjānum dīnam idīn purussām iprus kunukkam ušēzib warkānumma dīnšu īteni dajjānam šuāti ina dīn idīnu enēm ukannūšuma rugummam ša ina dīnim šuāti ibbaššū adi 12-šu inaddin u ina puḥrim ina kussi dajjānūtīšu ušetbūšuma ul itārma itti dajjānī ina dīnim ul uššab.

§ 6

šumma awīlum makkūr ilim u ekallim išriq awīlum šū iddāk u ša šurqam ina qātīšu imḥuru iddāk.ššš

§ 7

šumma awīlum lu kaspam lu ḥurāšam lu wardam lu amtam lu alpam lu immeram lu imēram u lu mimma šumšu ina qāt mār awīlim u lu warad awīlim balum šībī u riksātīm ištām u lu ana maššārūtīm imḥur awīlum šū šarrāq iddāk.

§ 8

šumma awīlum lu alpam lu immeram lu imēram lu šaḥām u lu eleppam išriq šumma ša ilim šumma ša ekallim adi 30-šu inaddin šumma ša muškēnim adi 10-šu irīab šumma šarrāqānum ša nadānim lā tīšu iddāk.

§ 9

šumma awīlum ša mimmūšu ḥalqū mimmāšu ḥalqam ina qāti awīlim iššabat awīlum ša ḥulqum ina qātīšu šabtu nādinānummi iddinam maḥar šībīmi ašām iqtabi u bēl ḥulqim šībī mūde ḥulqīami lublam iqtabi šajjamānum nādin iddinušum u šībī ša ina maḥrīšunu išāmu itbalam u bēl ḥulqim šībī mūde ḥulqīšu itbalam dajjānū awātīšunu immarūma šībū ša maḥrīšunu šīmum iššāmu u šībū mūde ḥulqim mūdūssunu maḥar ilim iqabbūma nādinānum šarrāq iddāk bēl ḥulqim ḥuluqšu ileqqe šajjamānum ina bīt nādinānim kasap išqulu ileqqe.

§ 10

šumma šajjamānum nādin iddinušum u šībī ša ina maḥrīšunu išāmu lā itbalam bēl ḥulqimma šībī mūde ḥulqīšu itbalam šajjamānum šarrāq iddāk bēl ḥulqim ḥuluqšu ileqqe.

§ 11

šumma bēl ḥulqim šībī mūde ḥulqīšu lā itbalam sar tuššamma idke iddāk.

§ 14

šumma awīlum mār awīlim šeḥram ištariq iddāk.

§ 15

šumma awīlum lu warad ekallim lu amat ekallim lu warad muškēnim lu amat muškēnim abullam uštēši iddāk.

§ 16

šumma awīlum lu wardam lu amtam ḥalqam ša ekallim u lu muškēnim ina bītīšu irtaqima ana šisīt nāgirim lā uštēšiam bēl bītim šū iddāk.

§ 17

šumma awīlum lu wardam lu amtam ḥalqam ina šērim iṣbatma ana bēlīšu irtedeāššu 2 šiqil kaspam bēl wardim inaddiṣṣum.

§ 18

šumma wardum šū bēlīšu lā izzakar ana ekallim ireddešu warkassu ipparrasma ana bēlīšu utarrūšu.

§ 19

šumma wardam šuāti ina bītīšu iktalašu warka wardum ina qātīšu ittaṣbat awīlum šū iddāk.

§ 20

šumma wardum ina qāt ṣābitānīšu iḥtaliq awīlum šū ana bēl wardim nīš ilim izakkarma ūtaššar.

§ 21

šumma awīlum bītam ipluṣ ina pāni pilšim šuāti idukkūšuma iḥallalūšu.

§ 22

šumma awīlum ḥubtam iḥbutma ittaṣbat awīlum šū iddāk.

§ 23

šumma ḥabbātum lā ittaṣbat awīlum ḥabtum mimmāšu ḥalqam maḥar ilim ubārma ālum u rabiānum ša ina eršetīšunu u pāṭīšunu ḥubtum iḥḥabtu mimmāšu ḥalqam iriabbūšum.

§ 24

šumma napištum ālum u rabiānum 1 mana kaspam ana nīšīšu išaqqalū.

§ 26

šumma lu rēdūm u lu bā'irum ša ana ḥarrān šarrim alākšu qabū lā illik u lu agram īgurma pūḥšu iṭṭarad lu rēdūm u lu bā'irum šū iddāk munaggiršu bīssu itabbal.

§ 27

šumma lu rēdūm u lu bā'irum ša ina dannat šarrim turru warkīšu eqelšu u kirīšu ana šanīm iddinuma ilikšu ittalak šumma ittūramma ālšu iktašdam eqelšu u kirīšu utarrūšumma šūma ilikšu illak.

§ 32

šumma lu rēdiam u lu bā'iram ša ina ḥarrān šarrim turru tamkārūm ipturaššuma ālšu uštakšidaššu šumma ina bītīšu ša paṭārim ibašši šūma ramānšu ipaṭṭar šumma ina bītīšu ša paṭārīšu lā ibašši ina bīt il ālīšu ipaṭṭar šumma ina bīt il ālīšu ša paṭārīšu lā ibašši ekallum ipaṭṭaršu eqelšu kirīšu u bīssu ana ipṭerīšu ul innaddin.

§ 33

šumma lu ša ḥaṭṭātīm u lu laputtūm ṣāb niṣḥātīm irtaši u lu ana ḥarrān šarrim agram pūḥam imḥurma irtede lu ša ḥaṭṭātīm u lu laputtūm šū iddāk.

§ 34

šumma lu ša ḥaṭṭātīm u lu laputtūm numāt rēdīm ilteqe rēdiam iḥtabal rēdiam ana igrim ittadin rēdiam ina dīnim ana dannim ištarak qīṣtī šarrum ana rēdīm iddinu ilteqe lu ša ḥaṭṭātīm u lu laputtūm šū iddāk.

§ 35

šumma awīlum sugullam u šenam ša šarrum ana rēdīm iddinu ina qāti rēdīm ištām ina kaspīšu itelli.

§ 36

eqlum kirūm u bītum ša rēdīm bā'irim u nāši biltim ana kaspim ul innaddin.

§ 37

šumma awīlum eqlam kiriam u bītam ša rēdīm bā'irim u nāši biltim ištām ṭuppašu iḥḥeppe u ina kaspīšu itelli eqlum kirūm u bītum ana bēlīšu itār.

§ 38

rēdūm bā'irim u nāši biltim ina eqlim kirīm u bītim ša ilkīšu ana aššatīšu u mārīšu ul išaṭṭar u ana iltīšu ul inaddin.

§ 39

ina eqlim kirīm u bītim ša išammuma irasšū ana aššatīšu u mārītīšu išaṭṭar u ana eḫiltīšu inaddin.

§ 40

nadītum tamkārurum u ilkum aḫūm eqelšu kirīšu u bīssu ana kaspim inaddin šajjamānum ilik eqlim kirīm u bītim ša išammu illak.

§ 42

šumma awīlum eqlam ana errēšūtum ušēšima ina eqlim še'am lā uštābši ina eqlim šiprim lā epēšim ukannūšuma še'am kīma itēšu ana bēl eqlim inaddin.

§ 43

šumma eqlam lā trīšma ittadi še'am kīma itēšu ana bēl eqlim inaddin u eqlam ša iddū majjārī imaḫḫaš išakkakma ana bēl eqlim utār.

§ 45

šumma awīlum eqelšu ana biltim ana errēšim iddinma u bilat eqlīšu imtaḫar warka eqlam Adad irtaḫiṣ u lu bibbulum itbal bitiqtum ša errēšimma.

§ 46

šumma bilat eqlīšu lā imtaḫar u lu ana mišlānī u lu ana šaluš eqlam iddin še'am ša ina eqlim ibbaššū errēšum u bēl eqlim ana apšitēm izuzzū.

§ 53

šumma awīlum ana kār eqlīšu dunnunim āḫšu iddima kāršu lā udanninma ina kārīšu pītum ittepte u ugāram mē uštābil awīlum ša ina kārīšu pītum ippetū še'am ša uḫalliqu irīab.

§ 54

šumma še'am riābam lā ile' i šuāti u bīšāšu ana kaspim inaddinūma mārū ugārim še šešunu mū ublū izuzzū.

§ 55

šumma awīlum atappašu ana šiqītum iptē āḫšu iddima eqel itēšu mē uštābil še'am kīma itēšu imaddad.

§ 59

šumma awīlum balum bēl kirīm ina kiri awīlim išam ikkis ½ mana kaspam išaqqal.

§ 102

šumma tamkārurum ana šamallēm kaspam ana tadmiqtim ittadinma ašar illiku bitiqtam itamar qaqqad kaspim ana tamkārurum utār.

§ 103

šumma ḫarrānam ina alākīšu nakrum mimma ša našū uštaddišu šamallūm nīš ilim izakkarma ūtaššar.

§ 104

šumma tamkārurum ana šamallēm še'am šipātum šamnam u mimma bīšam ana pašārim iddin šamallūm kaspam isaddarma ana tamkārurum utār šamallūm kanīk kaspim ša ana tamkārurum inaddinu ileqqe.

§ 106

šumma šamallūm kaspam itti tamkārurum ilqema tamkāršu ittakir tamkārurum šū ina maḫar ilim u šībī ina kaspim leqēm šamallām ukānma šamallūm kaspam mala ilqū adi 3-šu ana tamkārurum inaddin.

§ 108

šumma sābītum ana šīm šikarim še'am lā imtaḫar ina abnim rabītum kaspam imtaḫar u maḫīr šikarim ana maḫīr še'im umtaṭi sābītum šuāti ukannūšima ana mē inaddūši.

§ 109

šumma sābītum sarrūtum ina bītīša ittarkasūma sarrūtum šunūti lā iššabtamma ana ekallim lā irdeam sābītum šī iddāk.

§ 110

šumma nadītum entum ša ina gagīm lā wašbat bīt sābītim iptete u lu ana šikarim ana bīt sābītim īterub awīltam šuāti iqallūši.

§ 111

šumma sābītum 1 pīham ana qīptim iddin ina ebūrim 5 sâ še'am ileqqe.

§ 112

šumma awīlum ina ḥarrānim wašibma kaspam ḥurāšam abnam u bīš qātīšu ana awīlim iddinma ana šībultim ušābilšu awīlum šū mimma ša šūbulu ašar šūbulu lā iddinma itbal bēl šībultim awīlam šuāti ina mimma ša šūbuluma lā iddinu ukannūšuma awīlum šū adi 5-šu mimma ša innadnušum ana bēl šībultim inaddin.

§ 113

šumma awīlum eli awīlim še'am u kaspam īšuma ina balum bēl še'im ina našpakim u lu ina maškanim še'am ilteqe awīlam šuāti ina balum bēl še'im ina našpakim u lu ina maškanim ina še'im leqēm ukannūšuma še'am mala ilqū utār u ina mimma šumšu mala iddinu ītelli.

§ 114

šumma awīlum eli awīlim še'am u kaspam lā īšuma nipūssu ittepe ana nipūtum ištāt 1/3 mana kaspam išaqqal.

§ 115

šumma awīlum eli awīlim še'am u kaspam īšuma nipūssu ippema nipūtum ina bīt nepīša ina šīmātīša imtūt dīnum šū rugummam ul īšu.

§ 116

šumma nipūtum ina bīt nepīša ina maḥāšim u lu ina uššušim imtūt bēl nipūtum tamkāršu ukānma šumma mār awīlim mārāšu idukkū šumma warad awīlim 1/3 mana kaspam išaqqal u ina mimma šumšu mala iddinu ītelli.

§ 117

šumma awīlam eḫiltum iṣbassuma aššassu mārāšu u mārassu ana kaspim iddin u lu ana kiššātīm ittandin MU.3.KAM bīt šajjamānīšunu u kāšišīšunu ippešū ina rēbūtīm šattim andurāršunu iššakkan.

§ 118

šumma wardam u lu amtam ana kiššātīm ittandin tamkārūm ušēteq ana kaspim inaddin ul ibbaqqar.

§ 119

šumma awīlam eḫiltum iṣbassuma amassu ša mārī uldušum ana kaspim ittadin kasap tamkārūm išqulu bēl amtīm išaqqalma amassu ipaṭṭar.

§ 122

šumma awīlum ana awīlim kaspam ḥurāšam u mimma šumšu ana maššārūtīm inaddin mimma mala inaddinu šībī ukallam riksātīm išakkanma ana maššārūtīm inaddin.

§ 123

šumma balum šībī u riksātīm ana maššārūtīm iddinma ašar iddinu ittakrūšu dīnum šū rugummam ul īšu.

§ 124

šumma awīlum ana awīlim kaspam ḥurāšam u mimma šumšu maḥar šībī ana maššārūtīm iddinma ittakiršu awīlam šuāti ukannūšuma mimma ša ikkiru uštašanama inaddin.

§ 127

šumma awīlum eli entim u aššat awīlim ubānam ušatrišma lā uktīn awīlam šuāti maḥar dajjānī inaddūšu u muttassu ugallabū.

§ 128

šumma awīlum aššatam iḫuzma riksātīša lā iškun sinništum šī ul aššat.

§ 129

šumma aššat awīlim itti zikarim šanīm ina itūlim ittašbat ikassūšunūtima ana mē inaddūšunūti šumma bēl aššatīm aššassu uballaṭ u šarrum warassu uballaṭ.

§ 153

šumma aššat awīlim aššum zikarim šanīm mussa ušdīk sinništam šuāti ina gašīšim išakkanūši.

§ 154

šumma awīlum mārassu iltamad awīlam šuāti ālam ūšeššūšu.

§ 159

šumma awīlum ša ana bīt emīšu biblam ušābilu terḥatam iddinu ana sinništīm šanītim ubtallišma ana emīšu mārarka ul aḥḥaz iqtabi abi mārītim mimma ša ibbablušum itabbal.

§ 160

šumma awīlum ana bīt emim biblam ušābil terḥatam iddinma abi mārītim mārī ul anaddikkum iqtabi mimma mala ibbablušum uštašannama utār.

§ 161

šumma awīlum ana bīt emīšu biblam ušābil terḥatam iddinma ibiršu uktarrissu emūšu ana bēl aššatīm mārī ul taḥḥaz iqtabi mimma mala ibbablušum uštašannama utār u aššassu ibiršu ul iḥḥaz.

§ 162

šumma awīlum aššatam tḥuz mārī ūlissumma sinništum šī ana šīmtim ittalak ana šeriktīša abūša ul iraggum šeriktaša ša mārīšama.

§ 168

šumma awīlum ana mārīšu nasāḥim pānam ištakan ana dajjānī mārī anassaḥ iqtabi dajjānū warkassu iparrasūma šumma mārūm arnam kabtam ša ina aplūtīm nasāḥim lā ublam abum mārāšu ina aplūtīm ul inassaḥ.

§ 169

šumma arnam kabtam ša ina aplūtīm nasāḥim ana abīšu itbalam ana ištīššu pānīšu ubbalū šumma arnam kabtam adi šinīšu itbalam abum mārāšu ina aplūtīm inassaḥ.

§ 171

šumma abum ina bulṭīšu ana mārī ša amtum uldušum mārū'a lā iqtabi warka abum ana šīmtim ittalku ina makkūr bīt abim mārū amtīm itti mārī ḥīrtīm ul izuzzū andurār amtīm u mārīša iššakkan mārū ḥīrtīm ana mārī amtīm ana wardūtīm ul iraggumū.

§ 184

šumma awīlum ana mārīšu šugītīm šeriktam lā išrukšim ana mutīm lā iddišši warka abum ana šīmtim ittalku aḥḥūša kīma emūq bīt abim šeriktam išarrakūšimma ana mutīm inaddinūši.

§ 185

šumma awīlum šeḥram ina mēšu ana mārūtīm ilqema urtabbišu tarbītum šī ul ibbaqqar.

§ 186

šumma awīlum šeḥram ana mārūtīm ilqe inūma ilqūšu abāšu u ummašu iḥīaṭ tarbītum šī ana bīt abīšu itār.

§ 188

šumma mār ummānim māram ana tarbītīm ilqema šipir qātīšu uštāḥissu ul ibbaqqar.

§ 189

šumma šipir qātīšu lā uštāḥissu tarbītum šī ana bīt abīšu itār.

§ 195

šumma mārūm abāšu imtaḥaš rittašu inakkisū.

§ 196

šumma awīlum īn mār awīlim uḥtappid īnšu uḥappadū.

§ 197

šumma ešeṃti awīlim ištebir ešeṃtašu išebbirū.

Královské nápisy

L. W. King, *Letters and Inscriptions of Hammurabi*, vol. I, London 1898, no. 57.

Ḫammu-rabi
šarrum dannum
šar Bābilim
šar kibrātim arba'im
bāni mātim
šarrum ša epšātūšu
ana šīr Šamaš
u Marduk ṭābā anāku
dūram
ša Sippar
in eperi
kīma šadīm rabīm
rēšišu
lu ulli
appāram
lu uštashiršu
Purattam
ana Sippar
lu aḥreamma
kār šulmim
lu ummissu
Ḫammu-rabi
bāni mātim
šarrum ša epšātūšu
ana šīr Šamaš
u Marduk ṭābā anāku
Sippar
u Bābilim
šubat nēḫtim
ana dariātīm
lu ušēšib
Ḫammu-rabi
migir Šamaš
narām Marduk anāku
ša ištu ūm šiātīm
šarrum in šarrī
la ibniu
ana Šamaš bēlīja
rabīš
lu ēpussum.

L. W. King, *Letters and Inscriptions of Hammurabi*, vol. I, London 1898, no. 94.

ana Marduk
bēlim
rabīm
nādin ḫegallim
ana ili
bēl Esagila

*u Ezida
bēlišu
Ḥammu-rabi
nabiu
Anim
šemu
Enlil
migir
Šamaš
rē'ûm narām
Marduk
šarrum dannum
šar māt
Šumerîm
u Akkadîm
šar kibrātim
arba'im
inu Enlil
mātam u nīšī
ana belîm
iddinušum
şerrassina
ana qātīšu
umalliu
ana Marduk
ilim bānīšu
in Barsippa
ālim narāmīšu
Ezida
parakkašu ellam
ibnišum.*